

Zakres obowiązku informacyjnego ubezpieczyciela w ubezpieczeniach na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym i produktach strukturyzowanych w formie umowy ubezpieczenia

Dr hab. Magdalena Szczepańska

Definicja produktu strukturyzowanego

Produkty strukturyzowane definiowane są jako instrumenty o charakterze inwestycyjnym, które składają się z dwóch elementów „bezpiecznego” i „ryzykownego”. Tego rodzaju konstrukcja umożliwia połączenie gwarancji zwrotu zainwestowanego kapitału z potencjalnie wysoką stopą zwrotu.

Instrument finansowy powinien spełniać cztery poniższe warunki, aby można go było określić mianem produktu strukturyzowanego:

- ochrona kapitału (pełna lub częściowa),
- określony czas trwania inwestycji,
- stopa zwrotu oparta na z góry określonej formule,
- wbudowany instrument pochodny

Formy produktów strukturyzowanych

Produkty strukturyzowane w formie umowy ubezpieczenia mogą występować w dwóch formach :

- ubezpieczenie na życie i dożycie kwalifikowane jest do grupy 1 działu I ubezpieczeń na życie zgodnie z załącznikiem do ustawy o działalności ubezpieczeniowej (stanowi połączenie ubezpieczenia na dożycie z terminowym ubezpieczeniem na życie, przewiduje wypłatę określonej sumy ubezpieczenia w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku : zgonu ubezpieczonego lub dożycia określonego wieku)
- ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym

Umowa ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym

Ubezpieczenie na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym jest klasyfikowane do grupy 3 działu I ubezpieczeń na życie, zgodnie z załącznikiem do ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

W umowie ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym każda ze stron zobowiązana jest do różnego rodzaju świadczeń. Jedna ze stron ubezpieczyciel jest zobowiązana do wypłaty świadczeń pieniężnych - sumy ubezpieczenia lub innego świadczenia w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku i wypłaty innych świadczeń – wartości wykupu na wniosek ubezpieczającego oraz lokowania pochodzących ze składek aktywów zgromadzonych w ubezpieczeniowym funduszu kapitałowym. Świadczenie drugiej strony – ubezpieczającego – polega na zapłacie składki ubezpieczeniowej o specyficznym charakterze o ponoszeniu w ramach środków pochodzących ze składek kosztów związanych z funkcjonowaniem ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych

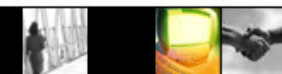

Zakres informacji wymaganych w umowie ubezpieczenia na życie

Zgodnie z art. 13 ust. 1 u.dz.u. w zakresie ubezpieczeń, o których mowa w dziale I zał. do ustawy, ubezpieczyciel jest obowiązany do zawarcia w umowie :

- definicji poszczególnych świadczeń;
- wysokości składek odpowiadających poszczególnym świadczeniom podstawowym i dodatkowym;
- zasad ustalania świadczeń należnych z tytułu umowy, w szczególności sposobu kalkulacji i przyznawania premii, rabatów i udziału w zyskach ubezpieczonego, określenia stopy technicznej, wskazania wartości wykupu oraz wysokości sumy ubezpieczenia w przypadku zmiany umowy ubezpieczenia na bezskładkową, o ile są one gwarantowane, określenia kosztów oraz innych obciążeń pobieranych przez zakład ubezpieczeń przy wypłacie świadczeń;
- opisu tych czynników w metodach kalkulacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, które mogą mieć wpływ na zmianę wysokości świadczenia zakładu ubezpieczeń;
- wskazania przepisów regulujących opodatkowanie świadczeń zakładu ubezpieczeń.

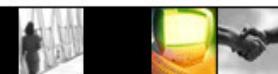

Zakres informacji wymaganych w umowie ubezpieczenia na życie

Art. 13 ust. 2. W zakresie ubezpieczeń na życie przed wyrażeniem przez strony zgody na zmianę warunków umowy lub zmianę prawa właściwego dla zawartej umowy ubezpieczenia zakład ubezpieczeń jest obowiązany przekazać pisemnie informacje w tym zakresie ubezpieczającemu wraz z określeniem wpływu tych zmian na wartość świadczeń przysługujących z tytułu zawartej umowy.

3. W zakresie ubezpieczeń na życie zakład ubezpieczeń pisemnie informuje ubezpieczającego, nie rzadziej niż raz w roku, o wysokości świadczeń przysługujących z tytułu zawartej umowy ubezpieczenia, w tym o wartości wykupu, jeżeli wysokość świadczeń ulega zmianie w trakcie obowiązywania umowy ubezpieczenia. W przypadku gdy z umowy ubezpieczenia przysługuje świadczenie ustalane na podstawie sumy ubezpieczenia wyrażonej w ustalonej kwocie, zakład ubezpieczeń informuje ubezpieczającego o każdej zmianie w zakresie sumy ubezpieczenia.

3a. W zakresie ubezpieczeń na życie, zakład ubezpieczeń jest obowiązany do pisemnego informowania ubezpieczającego, nie rzadziej niż raz w roku, o wartości premii, jeżeli umowa ubezpieczenia uwzględnia udział w zysku z inwestowania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Zakres obowiązku informacyjnego w ubezpieczeniach grupowych

Art. 13 3b. W przypadku umów ubezpieczenia na rzecz osoby trzeciej, w szczególności ubezpieczeń grupowych, ubezpieczający obowiązany jest do przekazania ubezpieczonemu informacji określonych w ust. 2-3a.

Informacje te powinny być przekazane ubezpieczonemu:

- 1) przed wyrażeniem przez ubezpieczającego zgody na zmianę warunków umowy lub prawa właściwego dla umowy ubezpieczenia - w przypadku informacji, o których mowa w ust. 2;
- 2) niezwłocznie po przekazaniu informacji ubezpieczającemu przez zakład ubezpieczeń - w przypadku informacji, o których mowa w ust. 3 i 3a.

3c. W przypadku grupowych umów ubezpieczenia, zakład ubezpieczeń, na żądanie ubezpieczonego, jest obowiązany do przekazania informacji określonych w ust. 2-3a.

3d. W przypadku nieprzekazania ubezpieczonemu, wymaganych informacji, zmiana warunków umowy lub prawa właściwego dla umowy ubezpieczenia, wysokości świadczeń przysługujących z tytułu umowy ubezpieczenia, w tym wartości wykupu, sumy ubezpieczenia w przypadku umowy ubezpieczenia z sumą ubezpieczenia wyrażoną w ustalonej kwocie oraz wartości premii jest skuteczna względem ubezpieczonego jedynie w części korzystnej dla tego ubezpieczonego.

3e. W przypadku nieprzekazania ubezpieczonemu informacji, o których mowa w ust. 2-3a, zgodnie z ust. 3b ubezpieczający ponosi wobec ubezpieczonego

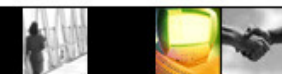

Zakres informacji wymaganych w umowie ubezpieczenia na życie z ufk

Zgodnie z art. 13 ust. 4 u.dz.u. w zakresie ubezpieczeń na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, ubezpieczyciel jest obowiązany do określenia lub zawarcia w umowie ubezpieczenia:

- wykazu oferowanych ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych;
- zasad ustalania wartości świadczeń oraz wartości wykupu ubezpieczenia, w tym również zasad umarzania jednostek ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego i terminów ich zamiany na środki pieniężne i wypłaty świadczenia;
- regulaminu lokowania środków ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego obejmującego w szczególności charakterystykę aktywów wchodzących w skład tego funduszu, kryteria doboru aktywów oraz zasady ich dywersyfikacji i inne ograniczenia inwestycyjne;
- zasad i terminów wyceny jednostek ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego;
- zasad ustalania wysokości kosztów oraz wszelkich innych obciążeń potrącanych ze składek ubezpieczeniowych lub z ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego;
- zasad alokacji składek ubezpieczeniowych w jednostki ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego, w szczególności w zakresie określonym w pkt 4 i 5, oraz terminu zamiany składek na jednostki tego funduszu.

Regulacje europejskie dot. obowiązku informacji o produktach inwestycyjnych

Na poziomie wspólnotowym w zakresie obowiązków informacyjnych dotyczących produktów inwestycyjnych, w tym w szczególności w formie umów ubezpieczenia, nałożonych na podmioty oferujące te produkty należy wskazać dwa dokumenty:

- Projekt Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących produktów inwestycyjnych z 3 lipca 2012 r.,
- Projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie pośrednictwa ubezpieczeniowego (COM (2012) 360 final)

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących produktów inwestycyjnych

Cel rozporządzenia – poprawa przejrzystości rynku produktów inwestycyjnych dla inwestorów indywidualnych poprzez ustanowienie jednolitego poziomu ochrony inwestorów zapewnionej przez obowiązek sporządzania dokumentu zawierającego kluczowe informacje.

Zakresem stosowania rozporządzenia objęte są niektóre rodzaje umów ubezpieczenia stosowane w celach inwestycyjnych, w szczególności umowy ubezpieczenia z funduszem kapitałowym. Wyłączone są produkty ubezpieczeniowe, które zapewniają wyłącznie świadczenia z tytułu ubezpieczenia, takie jak produkty zapewniające „czystą” ochronę ubezpieczeniową.

Odpowiedzialność za sporządzenie dokumentu zawierającego kluczowe informacje nałożono na twórcę produktu inwestycyjnego. Stosowne informacje muszą być przekazane z należytym wyprzedzeniem przed finalizacją sprzedaży.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących produktów inwestycyjnych

Dokument powinien zawierać następujące zasadnicze elementy produktu inwestycyjnego:

- oznaczenie produktu i jego twórcy,
- charakter i główne cechy produktu, w tym informacja, czy inwestor może ponieść stratę kapitału,
- profil związanego z nim ryzyka i zysku,
- koszty,
- w stosowanych przypadkach wyniki historyczne a dla prywatnych produktów emerytalnych – informacje o możliwych przyszłych wynikach.

Dla dokumentu określono wspólny format i kolejność poszczególnych sekcji dokumentu. Forma dokumentu musi być krótka, napisany musi być w zwięzły sposób, językiem niespecjalistycznym bez żargonowych wyrażen, aby mógł zrozumieć przeciętny inwestor indywidualny.

Wymogi te powinny być uzupełnione przez akty delegowane.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie pośrednictwa ubezpieczeniowego (COM (2012) 360 final)

Dyrektywa ta ma zastąpić dyrektywę 2002/92/WE. Jej przedmiotem jest harmonizacja krajowych przepisów dotyczących pośredników ubezpieczeniowych i innych sprzedawców produktów ubezpieczeniowych, w szczególności uregulowanie praktyk w zakresie sprzedaży wszystkich produktów ubezpieczeniowych, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony interesów konsumentów.

W dyrektywie wprowadzono dodatkowe wymogi w zakresie ochrony klientów w odniesieniu do ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych w związku z ich sprzedażą przez pośrednika ubezpieczeniowego i zakład ubezpieczeń

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie pośrednictwa ubezpieczeniowego (COM (2012) 360 final)

Wymogi wskazane w dyrektywie:

- pośrednik ubezpieczeniowy lub ubezpieczyciel świadcząc pośrednictwo musi postępować uczciwie, rzetelnie i profesjonalnie, zgodnie z najlepszym interesem klientów,
- wszelkie informacje, w tym materiały marketingowe muszą być rzetelne, jasne i nie mogą wprowadzać w błąd,
- klientom przekazuje się odpowiednie informacje nt. pośrednika ubezpieczeniowego lub ubezpieczyciela oraz świadczonych przez nich usług, produktów ubezpieczeniowych i proponowanych strategii inwestycyjnych (powinny obejmować stosowne wytyczne oraz ostrzeżenia dot. ryzyka związanego z inwestycją w te produkty oraz poszczególnych strategii inwestycyjnych) oraz informacje dot. kosztów i odnośnych opłat.

Świadcząc usługę doradztwa konieczne jest uzyskanie niezbędnych informacji nt. wiedzy i doświadczenia klienta w dziedzinie istotnej dla danego produktu, a także nt. sytuacji finansowej i celów inwestycyjnych klienta. W oparciu o te informacje powinny być polecane produkty odpowiednie dla danego klienta.

Dziękuję za uwagę

Magdalena Szczepańska

